

HOLLÆNDERBYENS KIRKE

Indtil 1811 blev der prædikeret på hollandsk i Store Magleby kirke. Sproget og fordelingen af kirkestolene skabte konflikter mellem hollændernes efterkommere og deres naboer.

Da hollænderne kom til Danmark, medbragte de formodentlig deres egen præst, som kunne holde gudstjeneste for dem på deres eget sprog. Ved reformationen i 1536 brød den danske konge med den katolske kirke, og landets præster skulle nu forkynde den protestantiske, evangelisk-lutherske lære.

Ikke religionsfrihed

I hollændernes privilegier fra 1547 står udtrykkeligt, at de havde pligt til at bekende sig til den evangelisk-lutherske tro ligesom resten af Danmark.

Reformationen betød, at man ikke længere kunne hente præster fra de endnu katolske Nederlande. Heller ikke efter den hollandske reformation i 1566 kunne hollandske præster hentes til Danmark, fordi man i Nederlandene tilhørte den reformerte kirkeretning. Derfor hentede man i stedet præster i Slesvig-Holsten. Her talte man plattysk som ikke lå så langt fra hollandsk.

St. Magleby kirke blev ombygget, sandsynligvis efter hollandsk forbillede, i 1611. Her ses maleri fra begyndelsen af 1900-tallet. Maleri: Dragør Lokalarkiv.

Ejerskab og stolesæder

Store Magleby kirke blev tildelt Hollænderbyen, sådan at det blev hollænderbøndernes ejendom. I øvrigt betjente kirken også borgerne i Dragør, der var danskere. Kirkens udseende i dag, der stammer fra en ombygning i 1611, er efter hollandsk forbillede. Både fra 1611 og fra 1731 findes inskriptioner i kirken, hvor der står, at ombygningerne var sket "på vor egen bekostning". Kirken tilhørte i øvrigt gårdejerne i Store Magleby indtil 1937.

Udlejning af kirkestole var ret almindelig i samtiden, men netop på Amager skabte den en del stridigheder mellem hollændere og danskere. Stolesæderne i kirken tilhørte bønderne i Store Magleby. Hver gård havde et antal stolesæder afhængigt af deres jordtilliggende. Hver gård kunne dog maksimalt have 6 sæder. Tildelingen af stolesæder var hierarkisk, sådan at lederen, schouten, havde sin egen stol forrest sammen med de rigeste bønder.

Sognebørnene fra Dragør, der også benyttede kirken, måtte stå op under gudstjenesten med mindre de lejede et stolesæde. Mens retten til stolesæderne var arvelig for Hollænderbyens bønder, gik retten til dragørborgernes lejede stole tilbage til kirken ved lejerens død. Man mistede retten til kirkestolen, hvis man flyttede fra Hollænderbyen, men i 1694 bestemte kongen, at man kunne beholde pladsen, hvis man flyttede fra Hollænderbyen til Dragør.

Kirkesproget

Forholdene mellem hollændere og danskere i kirken gav også anledning til andre problemer. Store Magleby kirke fungerede også som kirke for de dansktalende folk i Dragør, men i kirken blev der prædikeret først på hollandsk og siden på plattysk.

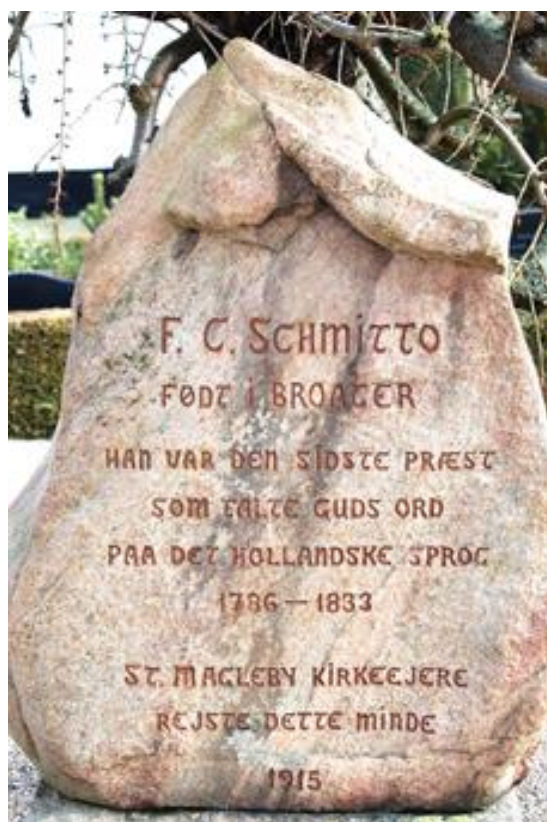
I begyndelsen af 1700-tallet kom der gentagende krav fra befolkningen i Dragør om at få gudstjeneste på dansk. I 1711 beklagede en enke, kroejeren Abel Svendsdatter, sig over, at hendes mands begravelse var foregået på tysk, selvom der også prædikedes på dansk. Det danske sprog var altså på dette tidspunkt brugt

i kirken side om side med det plattyske og er sikkert kommet ind i kirken lidt efter lidt foranlediget af Dragør-beboernes gentagne krav.

Efter længere tids tovtrækkeri, endte det med at der i 1735 blev ansat en dansk hjælpepræst, der skulle sørge for de dansktalende sognebørn. Kongen bestemte at gudstjenesten skiftevis skulle holdes på dansk og på plattysk.

Stridigheder om præstegården

At have to præster førte imidlertid til yderligere strid, for hvem af de to præster skulle bo i præstegården? Og hvem skulle betale for den danske præst? Borgerne i Hollænderbyen ville ikke betale for den danske præst. Amtmanden og kongen måtte således gentagende gange helt frem til 1770 tage stilling til problemet og til stridigheder mellem den danske og den tysksprogede præst i Store Magleby. Først i 1811 gik man over til udelukkende at prædike og synge på dansk i Store Magleby Kirke.

*Den sidste præst, der prædikede på "det hollandske sprog" i Store Magleby var F.C. Schmitto. Det var i 1811. Mindestenen blev rejst af St. Magleby kirkes ejere, dvs. lodsejerne i St. Magleby i 1915.
Foto: Dragør Lokalarkiv.*